

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium, proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözszédekben.

A nép igazi vezérei.

Székesfehérvár, nov. 8.

□ A nagyérdékek fenékhullámai tulajdonképpen mindenkor felszínre vetik a demagógia iszapját is. A tapasztalat azonban arra tanít, hogy ennek a demagógiának különböző fajai és osztályai vannak. Vanak fajtái, amelyek kevésbé veszedelmesek, sőt néha valamennyire hasznosak is tudnak lenni a közre. Vannak felsőbb és alsóbb klasszissai. Takács Zoltán például, a védőerő vitájának utcai hőse, a legfinálisabb osztályába tartozik a véresszájúságnak. Már a szegény néhai való szentesi néptribus egészen más kaliber. Beune tagadhatatlanul sok volt a jóindulat is olyankor, mikor viharos pályafutásában egy-egy emelkedéshez ért. Mutatja parlamentáris szereplése, amelynek derekáig mondhatni becsülete iparkodással igyekezett dolgozni. Csak, mikor spekulatív vállalkozásai lejtőre vitték, akkor érte utol a demagógok fátuma, a lelkiismeretlenség, amely nagy pózok és széles gesztusok mögött besurran a büntetőtörvénykönyv mesgyéjén.

A magyar nép egészséges judiciuma és hüségessége szive az ilyen esetekben, amilyen az itt fölhozott két példa, finoman tud distingválni. Még nem akadtam emberre, aki Takács Zoltánt bármilyen formában dicsérje, vagy a multak révén

ilkesült volna érte. De a szentesi tribunnak az Alföld pusztai népe közt mai napig is vannak hívei bőven. Magam hallottam, éppen azon a vidéken, ahol a népzésér földspekulációi igen nagy anyagi kárára voltak a tanyák és subák világának, amikor elsorolták Sima nagy hibáit, kártevéseit, hanem aztán szembeállították a rosszal a jót s amikor híre jött, hogy a zajosmultu ember nyomorog Amerikában, majd hogy meghalt idegenben, tul a nagy tengeren, senki sem érzett kárörömöt, mindenütt résztvevőleg emlékeztek meg róla s a mérleget a bűnök és érdemek egybevetése után javára billentették. — Népünknek ez a distingváló képessége a demagógia szerepének latolgatásánál figyelemreméltó.

Tovább vizsgálódva az utóbbi évtized politikájában, őszintén be kell vallanunk, hogy az egyházi-politikai küzdelem is sok kalandort ki-csált rejtekhelyéből, akik szerepkörre és konkra éhesen siettek a néppárt bölcsőjéhez, hol azonban — hála Isten — egy-kettőre kiismerték s mielőtt még egyáltalán csak a legsekélyebbet is árt-hattak volna a keresztény megújulás harci sikerének, mintaféle kompromittált, megbizhatatlan zsoldosokat, kitessékelték őket.

Legtöbb s legveszedelmesebb demagógja a dolog természete szerint a szociális kérdésnek s illetőleg a társadalmi mozgalmak elfajulásának van. Ezen a téren különös jelenségek észlelhetők helyenkint a nép körében. Hivatott vezetőire nem hallgat. Persze, most már hiába beszélnek neki,

mikor évtizedeken keresztül nem mentek soraiba. A nép az ilyen területeken ma már nem hisz a kaputos-ellennek. Bizalmatlan vele szemben, a multak keserves leckéi, fájó csalódásai után. Jöttment szélhámosoknak, dologtól irtózó, léhűtő, kapa-kasza kerülő, tudatlan színhősöknék katilináris ekszisztenciákrak fölül, azoknak beugrik. Azok aztán viheik árkon-bokron, akár a halál mezejére is. Fejhetik, mint a tehenet, nyuzhatják, mint a birkát, ha kedvük tartja. Már hogyné tartan! Annyi magukhoz való eszük csak van.

Valóban a szociáldemokrácia szervezkedése a demagógia elijesztő klasszissait, példait szolgálatja. Egyre-kettőre rá is mutatunk.

Ott van mindjárt Mezőfi. Ha csak század-része is igaz azoknak a rettenetes vádakkak, amiket az újjászervezettek vezérérol a nemzetközi tábor már annyiszor megirt és elmondott, de amelyeket Mezőfi Vilmos még soha meg nem cáfolt, már az is untig elégséges arra, hogy ezt a különben is teljesen üres, tartalmatlan, elvtelen demagógot egyszer s mindenkorra lehetetlenné tegye még a legelmaradottabb falusi kupakta-nácsban is. És ez az ember mai napig a nemzet törvényhozásában ül, ahol legutóbb is a sztrájk-törvény szóbahozatalakor, mint a magyar föld-mives-munkásság hivatott szószólója igyekezett magára vonni a figyelmet. Mi kvalifikálja ezt az embert parlamentáris szereplésre? Talán egyéni integritása? Az ugyan aligha. Hát akkor? Talán munkában eltöltött élet áll a háta mögött? Éppen

A szivar.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

Írta: Sziklay János.

A pár napig tartó korcsola-évad hirtelen megszakadt. Langyos szellő törte össze a jeget; sebtében lezuhanó szutyok eső elvitte a törmelékét is. A pár napos mulatságból nem maradt más, mint futó emlék s a jég sport falánk hűveinek pattogó boszankodása. Különösen pedig azoké a papáké, akik a drága tagdíjakat fizették s még azt sem érték el, hogy egy vagy két hónapra délután megszabadultak volna a jövő-menő ozsonnázó vendégek trécselésétől.

De ez a rövid iringázás sem mulhatott el a nélkül, hogy áldozata ne lett volna.

Mindig vannak vigyázatlanok, könnyelműek, merészek, akik figurálnak, pedig még ügyetlenek. Ez az oka annak, hogy egyik-másik előri a lábát. Vagy fukar és rossz korcsolyát vesz. Vagy figyelmen a fölcsatolásnál... Vagy mátra gondol, mint talpa alá... Ami nagyon gyakori eset a jégen. Hiszen akkor nem lenne érdemes jégre menniök a leányoknak.

Azok beszélnek így, akiket még nem ért baleset, vagy legfőképpen csak megütötték magukat. Ha nekik is eltörne a bokájuk, nem fogadnák méntségül, hogy vigyázatlanok és ügyetlenek voltak.

Teszéri Margit a legügyesebb, leggraciózusaab korcsolyázók egyike volt. Szép szőke vidéki leány. Egy nagynénjénél volt itt fön a

fővárosban télen. Atyja vagyonos kereskedő egy nagyobb alföldi városban; nem hagyhatja az üzletét, azonképen az asszony sem a házat. De azt akarták, hogy a leány ismerje meg a fővárosi életet is. Jövőre azután a kisebbik kerül sorra. Kivált ha az alatt valami jó párti akadna. Ott lenn nincs olyan — őszinte szívvél megvalva, — akihez szívesen mennn a leány. Ne tessék elfelejteni, hogy leány és gazdag leány. A kisvárosi fiatal emberek pedig, még ha pénzük is van — amire nekik nem kell nézni — rendszerint unalmasak.

És épen Teszéri Margit lett az áldozat. El-esett, lába tört. Szerencse még, hogy ott az orvos; neki meg különösen szerencséje volt, hogy az orvos, a fiatal Som Árpád mindig körülötte járt. Eszrevette az elbukást, kíséreltet is tenni, hogy föntartsa; de hasztalan volt. A nagyobb rázkódástól minden bizonnyal megmentette.

A balesetről semmit sem volt szabad tudniok a szülőknék. Az is jó, hogy hirtelen félbeszakad az időjárás miatt a korcsolyázás, nem kérdezhetik logalább otthon, hogy miért maradt el leányuk a jégről. Mert ezek a veszett újságok, mintha nem lenne elég megírni valójuk, azzal legyezgetik a sok leány hűségát, hogy valóságos étlapként tállják fel a nevüket. Hát van-e köze ahhoz más ember fiának, hogy merre járok napközben, hol töltöm az estémét? De hát bevett szokás már; a sok modern leány-nak tetszik. Meg a mamáknak is. Kivált hogy ők is ki vannak írva...

Duzzogott a bácsi. Mert a néinek csak úgy tetszett ez a mód, amiint a mamának oda-

lenn. Lám, azelőtt csak a helyi lap írhatott a leányról, amivel megint a szalkás, udvariatlan férfiaknak hajtott a vizet a malmukra, akik fölfölfőházkodtak: Hogy a manóban is legyen kedve mai napság megnőszülni a fiatal embernek, mikor az újságban olvassa, hogy az eladó lányok egész nap köszálnak. Mit csinálnak hát otthon? Mit csinálnak, ha asszonyok lesznek. Buta világ! Hogy ez sohasem jut eszükbe az asszonyoknak.

Pedig dehogy köszál mindegyik, dehogy van ott künn a jégen napestig. Hanem hát az újság írja!

A fiatal orvosra, aki bekötözte a kisasszony lábát s hazaszállította őt, még más föladat is várt. Ha ezt elvégzi hűségesen, bizonyos lehet benne, hogy nem fognak más orvost hívni a beteghez, ami neki, mint ugyszólván kezdő orvosnak, bizonyára megnyitja az utat számos előkelő család házába.

Ez is biztató kilátás volt ugyan; de nem ez az ambíció vonzotta annyira a doktor urat a beteg leányhoz, mint az a sajtáságos sejtélem vagy érzés, vagy maga sem tudta, micsoda, ami a jégpályán is azt sugalta neki, hogy tartson mindig a szép szőke leány nyomában. Hogy szerelmes volt-e már bele, arról nem tudott volna számot adni; annyi bizonyos, hogy bár hallott a leány szüleinek gazdagságáról, nem jutott sohasem eszébe, a mai fiatal emberek példájára, hogy erről okiratos bizonyosságot szerezzen.

A fiatal doktornak tehát az volt a sürgős föladata, hogy végigjárja az összes szerkesztőségeket s kikunyorálja, hogy ne tegyenek említést

Mai lapunk 4 oldal.

0000623

nem mondhatnók. Talán a mezőgazdasági élet intenzív ismerete? Talán egyéb általános készsége minősíti arra a tekintélyes pozícióra, amelyet betölt, arra a funkciókörre, amelyben mozog? Bizony mindezek olyan boszorkányok a jelen esetben, amelyekről szó sem eshetik, mert nincsenek.

Lássunk más képet. A szociáldemokrata központ egyik tagjáról a nagyváradi asztalosok bármikor elmondják, ha megkérdézik őket, hogy a legsilányabb munkát sem lehetett rábízní. A provincián kellemetlenszagu volt neki a „politér.” Ma urizál és vezérszerepel a fővárosban. Tömegek hallgatnak rá és társaira, e tömegek gépszerűleg mozgathatók. De, ha már Nagyváradnál vagyunk, ahol ez a mob éppen most verte be a kirakatokat záróráért, ahogy például tavaly, a haladó kormány inspirálta nyomdai zavargások idején az egyházmegyei Szent László-nyomdára is rátrört őjszaka idején, latrok módjára — megemlékezhetünk a demagógok sorában egy kis feyhazi csemeteről, Silberstein Dezsőről is, de gente non sancta.

Ez a kis sanda, kellemetlen külsejű zsidógyerek egyik főfő értelmi faktora volt a hirhiedlyesdi vérfürdőnek, ahol akkor, mint ismeretes, harminchárom ember lelte halálát, csendőrök és elvadult tömeg golyózáporában, amely magát a csendőrt; mestert is megölte. Láttam ezt a sémítasuhancot tavaly ősszel a nagyváradi üclötábla főlebbviteli főtárgyalásán. Ahogy elnéztem a tagbaszakadt, zsiroshajú szumános oláhok között, akik a maguk sűrű soraival alig tudtak elírni a vádoltak padján, ahogy elnéztem közöttük ezen a félszeg, dadogó fickón, igazán nem tudtam, ho szúságom nagyobb e, avagy szomorúságom. Temérdek halott, sebesült, vádolt, özvegyek panasza, árvaok sírása valahol messze a hegyek között s a diabolus rotae egy sértetlen síheder, aki ha jól emlékszem, kereskedőségét lett volna, ha azt teszi, ami a kötelessége. Silberstein négy évi fogházat kapott s én sokáig láttam másolni az ügyészégi segédhivatalokban. Most, hogy büntetésének kétharmad részét kitöltötte, sikerült magát föltételezen szabaddá helyeztetnie. A pártisajtó máris belefoglalta nevét a martírologiumba s a felelősséget a kiontott vérért minősíthetetlen leleményességgel ráhárítja Kossuth Ferencre és

a szenzációs balesetről. Kiténő eredménnyel végezte. Másnap minden lap hallgatót. S így semmit sem tudtak meg a szülőik, akiknek rendszerint mentek a levelek, melyekben Margit kisasszony következetesen jól érezte magát. Csak arra kellett okokat keresnie, hogy mért halasztja haza érését, mikor néhány mulatságra otthon is is meg kell jelenennie, különben leszólnak, gőgösséggel vádolnak az apát, aki tekintélyes helyet foglal el a városházán, a kamarában és egy tuat egyesületben, hol mint elnök, hol mint választmányi tag; neki tehát, de kereskedelmi szempontból is, különösen jó lábon kell állnia az emberekkel.

Végre, igaz hogy már a farsang végén, de hazamehetett Margit. Csak táncolni nem szabad. Hogy eddig sem táncolt és neve nem fordult elő a bális szépségek névsorában, az egy kis tüdőre adott okot a mamának. Bizalmasan kérdezte a nénitől: talán valami komoly párti készül? Amire a néni azt felelte: azt még nem mondhatjuk bizonyosan, de lehet.

Som Árpád olvadó gyöngűdséggel bánt a szép beteggel, pedig türelmetlennék elég türelmetlen beteg volt, mint minden elkényeztetett leány; de hiszen ez a gyöngűdség szólhatott a gazdag páciensnek is. Som Árpád, noha alkalma lett volna rá nem egyszerű, akármilyen olvadozónak látszott, nem nyilatkozott, a leány pedig szintén úgy vált meg tőle, mikor fölyggyült, mint hálás páciens, de meg sem hívta, hogy látogassa meg őt szüleinél. Még arra sem szólította föl, hogy egészségéről tudakozdják? De hát ha van esze, megteszi magától is.

Boszantotta egy kissé az orvost ez a fe-

punktum. A demagóg, ha letelt a büntetése, újabb vérfürdőt rendezhet.

Ki volt Achim András? És képviselő tudott lenni. A leleplezett kossuthszakállas Boros-Brindus Mihályt, a pékek pártfogóját, aki már végigházalt minden képzelhető szociális irányt, amíg tul nem adtak rajta mindenütt, legnagyobb meglepetésenre megint fölbukkanni láttam a szociálpolitikai küzdelmek vizein az ideai választási kampány kezdetén Békéscsabán. Mint valami poraiból élemedtt főniksz, úgy sétálgatott a Perronon. Nekí, úgy látszik több szerencséje volt, mint annak a suszternak — alighanem Nagy Lajosnak hívták — aki valamelyik nagyváradi szakszervezet főfőpénkezelője volt, de ugylátszik hűtelenül sáfarkodott szegény, amiért aztán a központ, amely az ilyen manipulációkat nagyon természetesen centralizálni és monopolizálni szokta, kegyetlenül a körmére koppintott a vargának. Ugy járt az atyafi, mint az egyszerű süteménykihordó a falusi majálison. Kevés volt a zsömlye s azt az intelligenciának tartották fönn. A kihirdónak az uszona mellé csak kenyér dukált volna, mert a nép pénzért is csak azt kapott. A ravasz süteménykihordó sutyomban mégis zsömlyét evett. Veszére. A korcsmáros rajta esipte s clagyabugyalta.

Te bitang! Nem tudod, hogy a zsömlye az uraké?

Igy járt a szociáldemokrata nagyváradi cipésze is. Nekí is alighanem a föltébe harsogták:

— Te bitang! Nem tudod, hogy a hivatalos pénzeket — a központi elvtárs urak költik el?

Késervesen panaszkodott nekem tavaly a törvényszéken, hogy mindenütt bojkottáltak. Hibájáért megszenvetted, de a helyi és országos központ boszuja elől sehohsem volt maradása. Több városban keresett munkát, hasztalanul. Végre Debrecen mellett Tegláson vontta meg magát kuporogva, nyomorogva családjával.

Elnéztem az istenadát, megviselte a nyomortuság. Úgyetlen volt, azért érte el ilyen hamar a demagógok csufos letérese.

Talán elég is lesz a szemleledésből. Ennek a nyomorogó varganak a példája jóformán egyedül áll. A hivatalos nemzetközi körök persze parádézhatnak vele. Nagyhangon kijelenthetik, hogy

szésség, amiről nem tudta, tettető hűdség-e vagy élő tudatása annak, hogy ha rászánna magát, ne lereskedjek náluk. Minthogy pedig a kúráról hallgatnia kell mindaddig, míg a leány maga el nem beszél szüleinek, ha kedve volna rá sem mitézhetne kérdést a leányhoz, vajjon nines-e valami utóbántalma, nem artott-e meg az utazás, egyáltalában pedig csak tántsa továbbra is magát az utasításokhoz.

Hát jól van: mondá magában. A néni tisztességesen kiadta a honoráriumot; citera-fűrés. Le van tárgyalva. Páciens volt . . .

Tavaszi szellők lengedeztek. Folszállott, elszállott a pára.

Pára volt ez az ébredő álom is.

De megint hirtelen fagyos szél börczte be a tavakat, lehullott a hó a száraz mezőkre.

Talán erről jutott eszébe Margitnak, vagy csak most merte bevallani, mi baj történt vele. Mert meghívást kapott, jöjjön barmikor, a mikor ideje van, igen szivesen látják. A mama és nővére igen kiváncsiak rá, a ki olyan kiténően gyógyította őt. De ha képzeltem ő utána akarná megalkotni a mama és a másik leány képét, nem sikerülne neki. Mert a mama és a kisebbik leány barnák, tojásdad arcuak, míg ő, tudja már milyen. Nem fog rájuk ismerni. Annál inkább igyekeztek, hogy bemutassa magát.

Zogernyész, fuvátos időben indult utnak Som Árpád. Ez a legjobb mód a meglepetésre; mert ilyenkor várják legkevésbé.

Zordonan zuggott át a szél a fülle ablakain. Meg-megrázogatta a lezárt ajtót is. Unalmasan kodós-havas volt az egész tájék. Hármán ültek

az ő táborukban csak tisztakezü sáfárok operálhatnak. De haj! Ha ezt a nagymondást úgy izenkint szétszédné az ember . . .

Egyik szomszédos vármegye lapjában, nemkeresztény cikkző tollából olvasom:

„Találkoztam én már nagyon furcsa szociálistákkal. Volt dolgom olyanokkal, akik dörögtek az urak ellen és maguk olyan urasan éltek, mint a mágnások. Manikür keféli minden reggel a körmüket, szobájuk falait selyem tapéta borítja, el vannak halmozva minden földi jóvel ígyüket nap-nap után a legfinomabb ételekkel és italokkal csiklandozzák. Vannak közöttük tacsokok, akik társadalom-átalakító, világtájforgató eszméket a legkönnyelműbb felületességel hangoztatnak. Ezek nem élnek apostoli életet, de még akkor is szemtelenül hazudnak, amikor a szegény, a megélhetés nehézségeivel küzdő ipari, vagy földmivestmunkás *elitársának* nevezik magukat. Ilyen emberek eszméikkel összhangban levő életet nem élnek, nem az életből, hanem könyvekből merítenek és a felelősség érzete nélkül bintik a gyűlölet, a megvalósíthatatlan törekvések, szóval a legelképzhetetlenebb antiszociális asszociációk mérőgét s életük minden percét *antiszociális tettekk*l peccsételik meg.”

Nem mi keresztényszociálisták, zsidó cikkiró monlja ezt. Alá kell írunk minden sorát utolsó betűjéig.

Azt kérdezzük már most, lehetnek-e ilyen demagógok a nép igazi vezérei? Világos, hogy erre semmi missziójuk, semmi erkölcsi kvalitásuk nincsen. Pedig még jó időnek kell elmúlnia, amíg a nép káros befolyásuk alól kiszabadul. Ott, ahol állandóan foglalkozott az értelmiség a néppel, elejét lehetett venni az ilyen élőködők pusztításának. Egyebütt azonban sok idő fog elmúlni, amíg a nép szeme kinyílik. Sokat várunk itt a földművelő magyar nép sorában a már említett egészséges judiciumtól és distingváló képességtől. Vannak vidékek, ahol ezek most szunyadnak a népben. Főként a parasztszocializmus vid keim. Bizonyos ébredést a hosszú, kínos álom után mégis kezdünk már ezeken a veszélyeztetett pontokon is tapasztalni. Két sztetendeje (songrádmegyében még olyan lelkes hangulatot tapasztaltam Mezőli mellett, hogy még a katolikus köri tagok között is akadtak, akik pártotáltak. Most fordulóban a kocka. Mindenki olvashatta, hogy Mezőli mindszenti beszámolójá olyan örvendétes

a fülkében és erősen fujták unalmukban a füst pamatokat.

Egy közbeeső állomáson egy középkorú nő ült be a fülkébe egy cseperedő leánnyal. Nem köszönt, tin várta, hogy a benn ülő férfiak fölgyorjanak és búkoljanak neki. Ledobta idegesen kabátját; de csakhamar megint fölkapta s fölrántotta az ajtót. Csak ugy süvített be a szél a megnyílt résen. De hogy fölrántotta az ajtót, megokolását is adta rögtön, titymáló hangjattékkal: — Phú! Ez a füst. Meg kell fulladni. Pfuj!

A férfiak ranéztek egy pillanatra, de nem lelettek. Som Árpád szó nélkül, mintha semmi sem történt volna, behuzta megint az ajtót . . .

Az asszony csak azért nem lett olyan örös, mint a paprika, mert már is az volt. Fölfortyanva ugrott föl s megragadta a kilincset.

— Ez az ajtó nyitva fog maradni.

— Nem nagysád, ez az ajtó nem marad nyitva, szölt erőlesen az orvos. Az ön kedvéért nem viszek esütiz haza magammal. Nem azért utazom.

— Talán én megfulladhatok?

— Nem olyan veszedelmes. De ha nem tetszik, mért nem til cindohányzók szakaszába.

— Kikérem magamnak, hogy arra tanítson, hova újék. Oda ülök, a hova tetszik. Önök megfeledeztek a lelegeiműb ulváriasságról.

— Nagysád megfeledeztek a jogról. Mi ütünk itt előbb. S innen csak ön távozhat, ha tetszik, de mi nem fogunk alkalmazkogni.

Az asszony kiszaladt a folyosóra s kereste a kaluzt. Átment három kocsm, míg előkerítette. A következő állomáson még az állomás főnök-

reszvéltenség mellett folyt le, amelyet ez a demagóg a szegvári kerületben még aligha tapasztalt. Pedig micsoda rettegett hatalom volt ez az ember Mindszentyen még röviddel ezelőtt. Bitoroit nimbusza foszladozni kezd.

Hogy a dolgok nincsenek rendben hogy a talaj a keresztényszociális akció terjeszkedése óta ingadozik a demagógia lábai alatt, a nemzetközök vezérorganuma is sejteti a sztrajktörvényről írott egyik legutóbbi cikkében, amely pökhendi hangon vágja ugyan ki, hogy „még elrohad a termés, ha nekünk úgy tetszik,” de már ijedten gunyolódik azon, hogy a nemzet komolyan törődik végre a munkások sorsával.

A nép igazi vezetői nem a baszonleső szájhősök s a lelketlen igaztók, hanem a törvényhozás öncellen népképviselői. Közöttük első hely illeti meg népjóléti akciójában a néppártot. Nem máról holnapra dolgozik ez a párt s a szociális jelleget nemcsak akkor vette föl, amikor aktuálissá vált. Megnyilatkozik ez a jelleg valamennyi pártot megelőzőleg már legelső politikai röpiratában, a „Mit akar a néppárt?” című füzetben.

A néppártnak ab ovo folytatott szociális irányu parlamenti működése meggyőzhetett minden objektív szemlélőt arról, hogy a nép igazi vezetőinek zömét a néppárt szolgáltatja. *Öntudatos katolikusként éppen ezért a néppárt táborában a helye. Öntudatos keresztényszociálisnak éppen azért új politikai pártalakulást követelnie bűn volna!*

Székesfehérvár, nov. 8.

A székesfehérvári kurzus. Több alkalommal megemlékeztünk már róla, hogy Székesfehérvárott közelebből keresztényszociális kurzus fog lefolyni. Mayer Károly apátkananokkal élén szűkebbkörű bizottság készíti elő a tanfolyamot s az eddigi tervezésekkel szemben, amelyek keskenyebb mederbe kívánták terelni a kurzus folyamatát minél szélesebb körű tan-

nek is belé kellett avatkoznia a dologba. A női kupé tele volt ugyan, de úgy segített rajta a főnök, hogy kiíratott egy üres szakaszt női széknek.

De még sem a házsártoskodó asszonynak lett igaza.

— Műveletlen betyárok! Sziszegte fogai közt, mikor a kалуaz átszállította malháját.

A doktor fölpatant. De aztán hamar elnyomta haragjának ágaskodását. Asszony, parvenu asszony.

Közlekedett az ő végállomása.

Kíváncsian pillantott ki a városra, melynek tornyai bizonytalan vonalakban emelkedtek ki a ködös, deres levegőből.

A perronon meglepve látott meg egy lenge alakot.

Margit.

Lehetetlen.

Pedig ő az. Kít vár? Csak nem őt? Hiszen nem árulta el a néminék, hogy ide utazik. És senki sincs vele. Anyja sem.

Már kiszállni készült, midőn hangos üdvözlés, de pörölő hang is ütötte meg fülét. A kocsi alatt a haragos asszonynak karjába borult Margit.

— Hozta Isten kedves mama! Jól utaztat? Az asszony ökölre szorított kézzel fordult a kocsi felé.

— Utaztam? ... Jól ... No hallod ...

A doktor nem hallott többet. Visszakapta a fejét.

... És utazott tovább.

folyam rendezését határozták el. Figyelemmel erre a körülményre a keresztényszociális kurzus határideje valamelyes eltoldódást szenved s a jövő év elején fog egybeülni. Az előkészítő bizottság már most messzeelő intézkedéseket tesz a kurzus sikere érdekében.

A néppárt a kisiparosokért. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a Ház tegnapi ülésén a következő mondatot javasolta pótlásul az iparfejlesztési törvény egyik szakaszához: „Az iparfejlesztés céljaira rendelkezésre bocsátott fedezet terhére a házi és kisipar megfelelően támogatandó.” A kisipar érdekében történt ez a lépése a kereskedelmi miniszternek az országgyűlési néppárt érdeme, amely mindenkor híven küzdött a kisipar jogos érdekeiért.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, nov. 8.

— **(Papi konferencia.)** *Prohászka* Ottokár dr. megyéspüspök holnap, pénteken délután 5 órákor a központi papság számára konferenciát tart a püspökvár házkapóházában.

— **(Kinevezések.)** *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter *Burghard-Béla* váry Rezső dr. — t. fejérmegyei főispáni titkár ministeri segédtitkárra, *Németh Imre* állami anyakönyvi felügyelőt ministeri titkárra nevezte ki.

(A Székesfehérvári Oltáregylet) vezetősége értesíti az egyházmegyei papságot, hogy a kérvények benyújtásának idejét, mely november elsejével lejár, ugyanezen hónap 15-éig meghosszabbította. A november 15-ike után beadott folyamódványokat nem veszik figyelembe.

— **(Bucszó főigazgató.)** Ma délután 11 órákor mondott Istenhozadát a helybeli főrealkola tanári kara s ifjúsága *Kúthy József* dr. főigazgatónak, aki 19 évig állt az intézet élén s a jelen iskolai év kezdetével nyugalmába vonult. A buczás, hogy annak bensőségét s családi jellegét megőrizték, legszűkebb körben csupán a tanári kar tagjainak s az ifjúságnak jelenlétében történt. A tornacsarnokban összegyűlt tanárok s intézeti ifjúság előtt *Kélemen Béla*, az új igazgató intézett bucsubeszédet a távozó főigazgatóhoz. Szólott az őszinte érzésnek meleg hangján azzal a közvetlenséggel, mellyel a fű szől atyjához, a tanítvány mesteréhez. Majd *Schwanner Jenő* VIII. osztályu tanuló tolmácsolta az ifjúság halás szeretetét s fogadást tett társai nevében, hogy az erkölesi jóhoz hűek lesznek, a tudományt s a magyar hazát szeretni fogják, amint ezt a távozó igazgató oly sok éven át szívükbe vésmi ipatkodott. *Kúthy* dr. meghatva választol beszédekre. Nem válik örömmel az intézettől, mert hivatalát — fényt vetni az ébredező ifju lélekbe — mindig szerette. Nőri esaszár azzal vigasztalta magát végóráján, hogy tulajdonképen művésznek kellett volna születnie: neki nincs szüksége ilyen vigasztalásra, mert utolsó lehetetlég áldja Istenet, hogy őt az ifjúság nevelésének nagy munkájába állította. Ezen hivatást ő minden más foglalkozás fölé helyezi. Ez a hivatás volt dicősege s koszu-ruja. Végrendelete: becsüljétek a tudományt, maradjatok a becsület útján s legyetek dolgozó polgárai a hazának. Beszédét ezen szavakkal végezte: „Isten áldása s a magyar nemzet geniusának oltalma lebegjen ezen intézet munkája felett!”

— **(Katholikus egyesületi élet.)** A Székesfehérvári Katholikus Kor távárosi tökegyesülete szerdán, e hó 7-én tartott választmányi ülésén

elhatározta, hogy *téli felővasásai* sorozatát a jövő hét folyamán megkezdi. A választmány ez alkalommal halálával emlékezett meg volt alelnökéről, *Chay Antal* véli plebánusról, ki egy évtizeden át tartó fáradozásával a kör felvirágoztatása körül kiváló érdemeket szerzett. A kör jegyzőkönyvében örököltette meg a volt alelnök munkásságát.

— **(Tanulmány-ut.)** *Bory Jenő* szobrász és építész mérnök, akinek kiváló tehetségéről s nem kevésbé kiváló alkotásairól többször megemlékeztünk már, a napokban öt havi tanulmányutára külföldre ment. Bory ugyanis közelebből a Vízvárosi templom egyik saját koncepcióju tervezésével pályázott az állami ösztöndíjra. A bizottság egyhangu elismeréssel fogadta a pompás tervezetet s 600 korona pályadíjat ítélte érte. Ezt az összeget használta most fel Bory Jenő, hogy szaktudása gyarapítása végett a külföld egyes művészi központjait felkeresse. Először Milánoba megy, onnan Carrarába, ahol a márványfaragást közvetlen forrásánál tanulmányozza. Carrarai tartózkodása annyival fontosabb, mert *Zirzen Janka* síremlékéhez, amelynek 7000 koronás kivételével őt bízták meg, valószínűleg innen szerzte be a márványt. Carrara után több olaszországi város látogat, aztán hosszabb időt Párisban fog tölteni. — Kapcsolatosan szives örömmel emlékeztünk meg arról a szép tervről, amelyet Bory Jenő a vízvárosi templomról készített. Gipszből alkotta meg az egész tervet s több lényeges változtatással az eredetin. A változtatások épen a kivétel csinosága szempontjából válnak a templom előnyére. A templom építése hihetőleg a jövő tavasszal indul meg. A tetszetős kivitelű gipz mintázat. *Havranek József* királyi tanácsos polgármester hivatalos helyiségében közszemlére van kitéve.

— **(Zászlószentelés.)** *Pázmándró* írja tudósítónk: *Szendrei István* boldogult emlékü gazdálkodó jelentékeny összeget hagyományozott templomi zászlókra. A zászlók díszes kivitelben elkészültek s *Belczany István* c. kanonok, eszperplebános szentbeszéd kíséretében szép egyházi ünnepséggel szentelte be a lobogókat.

(Sulyos vád.) Azokhoz, amiket vezetőcikkünkben elmondottunk, függelékül szolgálhat az a sulyos vád, amelylyel a *Székesfehérvári szociáldemokrata munkások vezet. Cseh József* illetik a rendőrséget. *Basch Adolf* takarmánykereskedő ugyanis följelentést tett a rendőrségnek, hogy mintegy 80 darab hosszú épület-deszák elloptak tőle. *Basch* gyanuja kezdettől fogva *Cseh József*re irányult. A rendőrség a nyomozás során a deszkák közül 7 darabot csakugyan meg is talált a gyanúsított munkászévezér birtokában. *Cseh* kihallgatása során beismerte, hogy a deszkák csakugyan *Baschtól* valók, mentiségére azonban azt adta elő, hogy előtte ismeretlen parasztelegénytől vette a deszkaszálakat. Közelebbi részletekre már nem emlékszik, mert a vétel idejében — *iltas toll* . . . Így a gyanúsított. Miután a kinos ügy még nem adja ki a tökéletes tényállás képét, óvakodunk az elhamarkodott ítélettől. Noha a bonyodalmas helyzetben a jelek határozottan *Cseh József* ellen szólnak, mi sem a látszat után nem indulunk, sem az ellenszenvtől nem vezetettjük magunkat. Várjuk a dolgok végét s ha a szociáldemokrata vezetőknek sikerült magát tisztáznia: nohát akkor mi leszünk az elsők, akik megírjuk a most megtört emberről, hogy a *Basch*-féle vád vele szemben alaptalannak bizonyult. Majd elvállik . . .

— **(Letartóztatott házastársak.)** Felhaborító eset tartja igaztossággban *Bicske* község lakóit. *Molnár Miklós* esendőrőrmester folyó hó 6-án este a bicskei kaszinóban mulatás közben összeveszett az ottani segédjegyzővel és föjtogatni kezdte. A kaszinó vendéglőse, *Huszár László*, a bántalmazott védelmére kelt, de *Molnár* kardot rántva a vendéglősré támadt és fején megsebesítette. *Huszár* felesége, hogy urat a feldühödött ember vészomjától megmentse, paprikát szórt *Molnár* szemébe. *Molnár* ekkor eltávozott a helyszérből. Időközben a vendéglős becsukta azület ajtaját, miután vendégei

is elszéledtek. Már épen nyugalomra akartak térni, amikor megjelent a kaszinó előtt Molnár örmester két szuronyos csendőrtől kísérvé és bebocsátást kért. Miután ezt megtagadták tőle, bebiört a helyiségre. Huszárt és feleségét letartóztatottak nyilvánítva, a község házára kísértette őket szuronyos embereivel. A község előjárósága táviratban fordult az alispánhoz, hogy járjon közbe a csendőrmester foglyainak szabadonbocsátása érdekében. Székesfehérvárról egy csendőrtiszt Bicskére utazott az ügy megvizsgálására.

— (A vasitrol.) Egy kereskedő-féle uricmber utazott a minapában Budapestről Székesfehérvárra. Egész nap lótot-futott az ország szívében s mikor a vasuti szakaszban elhelyezkedett, a dagadó ülések oly vágyat lehellőn kínáltak számára a pihenést, hogy lehetetlen volt ellenállnia. Egy forintot nyomott a kalauz markába és erősen meghagyta neki, hogy Fehérvárra okvetlenül kelte fel.

— Még akkor is keltsen fel, ha nem akarnék felkelni, sőt ha gorombáskodnék is. Tulja mit — szolt végül nyomatékkaival, — ha nem tudna másként felkelteni, hát dobjon ki. Ertezte?

— Ertezem, igenis értezem — szolt alkalauz. A vonat elindult s a mi utasunk kényelembé helyezkedett. (Sakhamar versenyre kelt a dűbörgő vonattal s olyan gőzerővel horkolt, hogy a szomszéd szakasz utasai ijedten dugták ki a fejüket.

A vonat vágatott, aztán megállt, azután nagint vágatott, egyik állomás elmaradt a másik után, elmaradt Nyék, Agárd, Dinnyés, végül Fehérvár is. A vonat közel járt már a Balatonhoz, mikor a mi utasunk fölbreedt. Ijedten kapott az órája után s elképelve vette észre, hogy Lepényen is túl van már. Először a vészféket akarta meghuzni. Aztán látta, hogy ezzel épen nem ér el semmit, megelégedett tehát annyival, hogy a kalauzon tölti ki a boszuját. A grombaságoknak nincs annyiféle skalája és váziációja a mennyit a nyakába nem akasztja. De hát a megtörtént tényen — sajnos! — épen nem lehetett már változtatni.

A vasuti személyzet többi tagjai is hallották a kicifrázott gorombaságokat s az egyik kalauz nem is átalotta megkérdezeni kollégáját:

— Hogy tudod mindent zsebrevágni?

— Ez még mind semmi — felelte a kalauz.

— Azt hallottad volna, akit Fehérvárra e helyett az ur helyett kidobtam a kocsiból.

— (Tolvaj cigányok.) Fejérvárcsurgóról írják: Kedre virradó éjjel, e hó 5-ike és 6-ika között kőborcigányok garázdálkodtak a faluban. Erdélyi János földmivesgazda éjjel után 2 óra-
kor észrevette, hogy az istálló ajtaja nyitva van. Gyantú fogva az istállóba ment, ahol azonban legnagyobb meglepetésére lovainak hült helyét találta. Eltűnt a szerszám is, meg a gazda szüre is. Erdélyi nyomban értesítette a csendőrsőt, amely tüstént nyomozni kezdett és csakhamar kiderítette, hogy kőborcigánycsapat járt a faluban, amely ugyanekkor Nemes Mátyas faluvégi molnár ujonduj kocsiába fogta az elköltöt lovat. A molnár kocsijáról a táblát letépték s rádobták a malom udvarán az uj mellett álló régi szekerre s ezt aztán egész kedélyesen Hibner Hugó nagyvendéglős udvarára tolták be. Az éjszakai vendégeknek, akikben tagadhatatlanul vastag vénában hömpölygött a humor, még mindig nem volt elég a kalandból. Laki István gazda kamrájába is ellátogáltak s miután egy zsák káposztát, meg egy vasvillát elemeltek, végezetül még Sarkoci János istállóját vették igénybe két nyakló erejéig. Ezzel aztán befejezték a tolvajlást s jól végezvén dolgukat, odébb álltak. — Ujabb levél a cigánykérdés babérkoszorujába.

— (Nókulusz a csárdában.) Hollósy István és Török János pátkai lakos legények a napokban együtt iddögáltak az ottani Lantai-féle vendéglőben. Hollósy hamarosan becsipett és garáz-

dálkodni kezdett. Török látva, hogy Hollósy viselkedésének nem jó vége lesz, távozott a vendéglőből. A házastárs legény azonban sehogyssem tudott békéber maradni. A kiszolgáló cselédleányra Sági Julira támadt, akit vérsére vert és rajta súlyosabb természetű sérüléseket ejtett. A pátkai legénynek ilyen formán furcsa fogalmait lehetnek a nókuluszról. A bíróságnak kell tehát megtanitania rá, amit a novellák már annyiszor elköpottak, hogy a nőt csak virággal szabad megütni. Nem doronggal.

— (Tűz a szőlőhegyen.) Kedden e hó 6-án este fél 6 óra-
kor az öreghegyi szőlőkől tűzet jeleztek a központi tűzoltóság őrtányán. A vett értesülés után a tűzoltóság Ró István rendőrkapitány, tűzoltóparancsnok vezetése alatt megjelent a tűz színhelyén, Kollner Imre öreghegyi tanyáján volt, ahol egy szalma és egy mohar boglya állottak lángokban. A tűzoltóságnak csak jó másfél órai munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A kár 400 korona. Egy része a biztosítás révén megtérül.

— (A vizvárosi kápolna) építési céljaira Szaltzgruber József 13 koronát adományozott.

— (Beküldett.) Az Onkutes Tü-oltó Egyesületnek: Szaltzgruber József 10 koronát, Almássy József 4 koronát adományozott, melyért az Egyesület pénztárnoka mond köszönetet.

— A felső légzőutak katarrhusai és köhögés ellen a „Sirolin-Roche” segít. Tartalmazza a rég bevált cresset-szerek összes gyógyhatásait. Nem izgat és teljesen méregtelen. A mellett pedig olaj jóízű, hogy hónapokon át szivesen használják. Gyógytárakban kapható.

— Gilde Vendel zenetanár november hó 1-ével Kossuth-utca 3. sz. a. zenciskolát nyit, amelyben hegedűre, tárogatóra és fuvalóra fog tanítani. A tanítványok a legszakoszerűbb oktatásban részesülnek. A beiratkozás az iskolában már e hó 20-én megkezdődik.

— Tűzálló (samotteval) betéttel kifizaltó kütűnő kályhák nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

Szigeti és Társa fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagyításokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin, vagy olaj kivitelben. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti és Társa.

Igazságszolgáltatás.

§ Csaplár Benedek gyilkosa. Jung József budapesti szocialdemokrata gázgyári munkást, aki Csaplár Benedeket, az agg piaristát a nyáron leütötte, a budapesti törvényszék tegnap az esküdtek igazmondása alapján hallált okozó súlyos testi sértés büntette miatt három évi fegyházra ítélte.

§ Életveszélyes disznót. Tegnap, szerdán, Tiringér István, a Sárboárdhoz tartozó alsó-körtvelyes-pusztai földmives bűnyűjét tárgyalta az esküdtbírószág.

Tavaly, november 28-án disznót vágtak Tiringér házarál. Maga a javakorbeli, még csak 30 esztendőös házigazda volt a hentes, aki már mint ilyenkor szokas, szaporán hajtogatta a pintest. Egyszer csak összeszóllakozott sógorasszonyával, Tiringér Martonnával, aki az udvaron a kutások munkáját nézte. Tiringér István az összeszóllakozás után besietett lakásába, lekapta a szegről

vadászfegyverét és az ablakon keresztül kétszer egymásután rábört az asszonyra. Szerencsére a lövések nem találtak. Tiringér Istvánt a csendőrök még az nap letartóztatták, de a vizsgálat befejezése után a bíróság szabadlábra helyezte. Ugyében az esküdtek tegnap fölhentő verdíket hoztak. Ami ezutal méltányos is volt.

§ Leánykori bűn. Elvetemült lelkek, akik nem tudják megbecsülni az anyaság glóriáját. Pedig még a szegyenben is olyan szépen ragyog... Kő Györgyné, Veisenhuber Rozália 21 éves kálozi parasztlaszony ma állott törvényt az esküdtszék előtt. A rabasszony a hazasságra lépte után egy hónapra született fiúgyermekét, hogy leánykori bűnét titkolja, nyomban világra jötte után megfojtotta és a csecsemő holttestét a trágyadombra dobta. Az ügygel ma foglalkozott az esküdtbírószág. Ítélet lapunk zártáig nincs.

Felelős szerkesztő: Dr. HELVEY LAJOS.

Székesfehérvár szab. kir. város hatóságától.

16410.1906.

Pályázati hirdetés.

Alulirott polgármester Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának f. évi november hó 2-án 304/15866. szám alatt kelt határozata alapján ezennel pályázatot hirdetek a Székesfehérvár szab. kir. város rendőrségének megüresedett másodalkapitányi állásra.

A másod alkaptányi állás 2000 korona törzsfizetés és 400 korona lakbérrel szervertetett, a megválasztandó másod alkaptányi azonban 1907 évi június 30-ig a város közönségének 1905 évi 116/7930 és f. évi 278/14570 számú határozatai alapján évi 100 korona fizetési pótlékban részesül. Nyugdíj jogosultsággal bír.

A szervezési szabályrendelet 95 §-nak 9 bekezdése értelmében ez alkaptánytól jogvégzettség követeltek.

A pályázni kívánók kellően felszerelt kérvényeiket bezárólag f. évi november hó 22-éig a tanácsi iktatóba adhatják be, később beadott kérvények figyelembe nem vétetnek. A választás a f. évi november hó 26-ki közgyűlésre tűzettek ki.

Székesfehérvár 1906. november 7-én.

Havranek József s. k.
polgármester.

Ingtalan-árverési hirdetés!

1906. november 15-én a helybeli törvényház 53. sz. szobájában néh. Kő Jó-zsefné sz. Varga Erzsébet hagyatékából elárvereztetnek a következő székesfehérvári ingatlanok: Salétrom-utcai lakház, udvar és kert (kikiáltási ára 3155 k.); külső hegyi lakház és szöllő (412 k.); külső hegyi szöllő (658 k.); felső hegyi szöllő (847 k.); Lajos kúti szántó (1101 k.); marosbefolyási rét (315 k.); ráctemető környéki szántó (44 k.) Érdeklődők forduljanak

Dr. Kováts János,
székesfehérvári ügyvédhez
(Megyeház-tér 4. szám).

Sirolin

Emell az érvénytel és a tartózkodás megakadályozása érdekében, valamint a köhögés, influenza, szifilisz ellen.

Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mellegy értékesen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájcs)

„Roche”

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárban. — Ára övegenként 4.— korona.

Nyomtatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000626